

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

BULGARİSTAN'DA İŞ YAPMAK İSTEYENLER İÇİN PRATİK BİLGİLER

Ücretler

- Bulgaristan'da asgari ücret 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren 780 levadır (398 euro).
- 2022 yılı Temmuz ayında ortalama ücret 1 750 leva (894 euro), Ağustos ayında 1 693 leva (865 euro), Eylül ayında ise 1 787 leva (913 euro) olmuştur. 2022 yılının üçüncü çeyreğinde ortalama brüt aylık ücret 1 743 leva (891 euro) olarak gerçekleşmiştir.

Sosyal Sigorta Primleri

Sosyal güvenlik, Sosyal Sigorta Yasası ile düzenlenmektedir. Sosyal güvenlik; geçici iş göremezlik, çalışma gücünde geçici azalma, sakatlık, doğum, yaşlılık ve ölüm durumlarında tazminat, maddi yardım ve emeklilik maaşı ödenmesini kapsamaktadır. İşveren tarafından brüt ücret üzerinden ödenmesi gereken sigorta ödemeleri oranı % 19 civarındayken, çalışan tarafından brüt ücret üzerinden ödenmesi gereken sigorta ödemeleri oranı ise % 14 civarında olmaktadır. Sigorta tavanı 3400 leva olarak belirlenmiş olup, söz konusu tutarın üzerinde brüt ücret alanlar ücretin tavanı aşan kısmı için sigorta primi ödememektedir.

Vergiler

- Bulgaristan'da uygulanan KDV oranı % 20'dir.
Bazı istisnai durumlarda % 9 oranında KDV uygulanmaktadır:
 - ✓ Otelcilik, konaklama (kamp kurma ve karavana yerleri kiralanması dahil);
 - ✓ Kitap satışları;
 - ✓ Bebek mamaları;
 - ✓ Bebek bezleri;
 - ✓ Bulgaristan KDV Kanununa göre 31.12.2023 tarihine kadar geçerli olan istisnai durumlar:
 - Restorancılık ve catering hizmetleri (alkol ürünleri satışı hariç);
 - Turizm hizmetleri ve tur operatörleri tarafından organize edilen seyahatler;
 - Spor tesislerinin sunduğu hizmetler.
- Kurumlar vergisi oranı % 10'dur. İşsizlik oranının ülke ortalamasının % 25 üzerinde olan bölgelerde vergi mükellefleri belirli koşullar altında kurumlar vergisinden muaftır;
- Gelir vergisi oranı % 10'dur;
- Stopaj vergisi oranı % 5'tir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Elektrik ve Su Fiyatları

- **Elektrik Fiyatları**

Bulgaristan enerji sektöründe üç elektrik dağıtım şirketi faaliyet göstermektedir: Energo-Pro, EVN ve CEZ. Elektrik dağıtım şirketleri tabloda belirtildiği gibi farklı elektrik fiyatları uygulamaktadır. Fiyatlar KDV ve ÖTV hariç, leva bazında 1 kWh içindir. Dağıtım, ayrıca kWh bazında ücretlendirilmektedir. Söz konusu fiyatlar düzenlenmiş piyasada şirketlerin uyguladığı fiyatlardır. Serbest piyasada elektrik satışları elektrik dağıtım şirketleriyle anlaşmaya varılan koşullar çerçevesinde gerçekleşmektedir.

Leva/kWh (KDV hariç)

Şirket	Müşteri türü	Gündüz tarifi	Gece tarifi
Energo Pro	Hanehalkı	0,11311	0,02017
	Kurumsal müşteriler	Serbest Piyasa	Serbest Piyasa
EVN	Hanehalkı	0,20001	0,11875
	Kurumsal müşteriler	Serbest Piyasa	Serbest Piyasa
Electrohold	Hanehalkı	0,11146	0,02629
	Kurumsal müşteriler	Serbest Piyasa	Serbest Piyasa

Bulgaristan serbest piyasasında uygulanan güncel elektrik enerjisi fiyatlarına aşağıdaki link üzerinden ulaşılması mümkündür:

- <https://ibex.bg/en/>

Bulgaristan çapında faaliyet gösteren üç elektrik dağıtım şirketinin uyguladığı fiyatlarda zaman zaman değişiklikler yaşandığı için güncel tarifeler aşağıda verilen linklerden takip edilebilmektedir:

Electrohold:

- <https://electrohold.bg/bg/sales/domakinstva/snabdyavane-po-regulirani-ceni/>

Energo-Pro:

- <https://energo-pro-sales.bg/bg/za-klienta/klienti-na-reguliran-pazar/ceni-na-elektroenergiyata/dejstvashti-ceni-na-elektroenergiyata-za-bitovi-klienti-ot-01-07-2022-g>
- <https://www.energo-pro.bg/en/Acting-elelectricity-prices>

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

EVN Bulgaria:

- <https://evn.bg/Home/About-evn/Media/PRs/20220704-el.aspx>
- **Su Fiyatları**

Bulgaristan genelinde su fiyatları belediyelere göre değişim göstermektedir. Sofya'da sanayi kullanımı için suyun metre küpü, KDV dahil, 0,937 leva – (0,479 euro) olmaktadır.

Ofis Kira ve Satış Fiyatları

- Sofya'da A sınıfı ofis kiralari metre kare başina aylık ortalama 13–14 eurodur. B sınıfı ofis kiralari ise ayda ortalama 10 euro/m²'dir.
- Sofya'da ofislerin satış fiyatı metre kare başina ortalama 1 500 Eurodur.

Akaryakıt Fiyatları:

Ocak 2023 itibariyle Bulgaristan'da en çok kullanılan yakıtların ortalama fiyatları aşağıdaki gibidir (fiyatlara KDV ve ÖTV dahildir):

- Dizel: 2,95 leva/l;
- Benzin A95: 2,65 leva/l;
- Metan: 3,69 leva/kg;
- LPG: 1,18 leva/l.

<https://bg.fuelo.net/?lang=en>

Kur

- 26 Ocak 2023 itibariyle 1 USD = 1.79797 BGN (Bulgaristan Merkez Bankası)
- 1 Ocak 1999 tarihinden itibaren 1 EUR = 1,95583 BGN olarak sabitlenmiştir

Bulgaristan ile Türkiye Arasındaki Mevcut ve Sona Eren Anlaşmalar

- Ekonomik İşbirliği Anlaşması (2018)
- Karayoluyla Uluslararası Yük ve Yolcu Taşımacılığı Anlaşması (2015)
- Ticaret ve Ekonomik, Sınai ve Teknik İşbirliği Anlaşması (1994)
- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (1994)
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (1994)

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

- Turizm İşbirliği Anlaşması (1997)
- Serbest Ticaret Anlaşması (1998) (Sona ermiştir)
Bu anlaşma uyarınca sanayi ürünlerinin ticaretinde iki taraf da gümrük vergisi almamaktadır. Tarım ürünleri içinse tercihli vergi oranları uygulanmaktadır. 1 Ocak 2007 tarihinde Bulgaristan'ın AB'ye tam üye olması ile birlikte bu anlaşma hükümlerinin yerini Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği hükümleri almıştır.
- Enerji ve Altyapı Alanlarında İşbirliği Anlaşması ve Protokolü (1998)
- Uzun Vadeli Sözleşme (1999)
- İkili Hava Ulaştırma Anlaşması (2004)
- Deniz Ticareti Taşımacılık Anlaşması (2004)
- Bulgaristan, 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren Türkiye ile AB arasında bir gümrük birliği oluşturan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı (OKK) ile Tarım ürünlerine ilişkin Rejim hakkındaki 1/98 sayılı OKK'nın ve Türkiye-AB Kömür-Çelik Serbest Ticaret Anlaşması'nın ve diğer tüm Türkiye-AB hukuki düzenlemelerinin bir parçası haline gelmiştir
- Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması (2004)
- Teknik Düzenlemeler, Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi ve Metroloji Alanlarında Danışma ve İşbirliği Mekanizması Tesis Edilmesine Dair Mutabakat Zaptı (2009)
- Türkiye-Bulgaristan Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) XVI. Dönem Toplantısı 30-31 Mayıs 2005 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.
- Türkiye-Bulgaristan Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) XVII. Dönem Toplantısı 24-25 Ocak 2007 tarihlerinde Sofya'da gerçekleştirilmiştir.
- Türkiye-Bulgaristan Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı son olarak 9-10 Mayıs 2018 tarihlerinde Sofya'da gerçekleştirilmiştir.

Şirket Kuruluşu

Bulgaristan'da şirket Adalet Bakanlığı'na bağlı Kayıtlar Ajansı çerçevesinde tutulan Ticaret Siciline kayıt ile gerçekleşmektedir. Mevzuata göre şirket kaydı iki günde tamamlanmaktadır. Türkiye'den farklı olarak ticaret ve sanayi odalarına kayıt gönüllülük esasına dayalıdır. Ticaret Siciline kayıt olduktan sonra firmalar hukuki varlık kazanmakta, faaliyetlerine başlayabilmektedir.

Firmaya Ticaret Siciline kayıt esnasında Özel Tanımlama Kodu (Bulgarca kısaltması ЕИК (ЕІК)) denilen bir numara verilmektedir. Söz konusu numara 9 (dokuz) haneli olup tesadüfi olarak belirlenmektedir. Bu numara ile firma, Ticaret Siciline kaydolduğu andan itibaren Ticaret Sicilinden kaydı silinene kadar tanımlanmaktadır. KDV Kanununa göre kayıt yaptıran firmalara Ulusal Gelirler Ajansı "BG" ile başlayan KDV numarası vermektedir. Genellikle KDV numarasının devamı Kayıtlar Ajansınca verilen Özel Tanımlama Kodu ile aynıdır, ancak bu zorunlu bir koşul değildir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Sirket Türleri

Bulgaristan'da % 100 yabancı sermayeli şirket kurulabilmektedir. Bulgaristan'da yabancı ortaklarla (gerçek veya tüzel kişi) kurulan şirketler, Bulgar ortağı olsun ya da olmasın, Bulgar şirket addedilmekte ve Bulgaristan Ticaret Kanunu gereklerine göre faaliyette bulunmaktadır.

Limited Şirket, Anonim Şirket, Kolektif Şirket ve Komandit Şirket türleri Bulgaristan Ticaret Kanunu'nun öngördüğü şirket türleridir. Bunların dışında, Bulgaristan'da ticari faaliyetler tek şahıs tacir, holding, şube, yabancı firma ticari temsilciliği ve kooperatif şeklinde de yürütülebilmektedir.

Yabancı yatırımcılar tarafından en çok tercih edilen ticari oluşumlar limited şirket (EOOD veya OOD), anonim şirket (EAD veya AD), şubeler ve ticari temsilciliklerdir. Limited şirket (OOD) türünü genellikle daha küçük çaplı iş yapan firmalar tercih etmektedir. Yönetimi anonim şirketlere göre daha kolaydır. Anonim şirketlerin (AD) yönetimleri yapıları gereği daha komplekstir. Ancak bu tür şirketler sermayelerini sermaye piyasası aracılığıyla daha geniş kitlelere ulaşılarak artırmaktadır. Bu tür şirket yapıları üretim ve finans sektöründeki büyük çaplı yatırımlara mahsustur. Yasayla belirlenen bazı faaliyet alanlarında (örneğin bankacılık ve sigortacılık) anonim şirket zorunlu şirket türüdür.

- Limited şirket (Bulgaristan'da OOD olarak kısaltılmaktadır) sermayesinin asgari 2 leva (1,02 €) olması gerekmektedir.
- Anonim şirket (Bulgaristan'da AD olarak kısaltılmaktadır) sermayesinin asgari 50.000 leva (yaklaşık 25.565 €) olması gerekmektedir.

Türkiye'de yerleşik bir gerçek veya tüzel kişi tek başına Bulgaristan'da bir limited veya anonim şirket kurabilmektedir. Bulgaristan Ticaret Kanunu'na göre bir kişi kendi başına bir limited veya anonim şirket kurma hakkına sahiptir. Bu durumda şirketin türü tek kişilik limited şirket olan EOOD'dir, anonim şirket için ise EAD'dir. Türkiye'de yerleşik bir gerçek veya tüzel kişinin Bulgaristan'da tek başına bir limited veya anonim şirket kurması konusunda bir sınırlama bulunmamaktadır.

Anonim Şirket (AD) Kuruluşu

Anonim Şirket kuruluşu için Kayıtlar Ajansı'na şirket bilgilerini içeren bir beyanname ile beyannamede şirket kuruluşuna ilişkin sayılmış belgelerin beyanname ekinde ibraz edilmesi gerekmektedir.

Şube Açma

Kendi ülkesinin kanunları çerçevesinde ticari faaliyette bulunmak üzere kayıt yaptırmış her yabancı kişinin Bulgaristan Ticaret Kanununa göre Bulgaristan'da yabancı kişi şubesi açma hakkı bulunmaktadır. Şube, Bulgar mevzuatına göre tüzel kişilik değildir. Ancak şubenin kendi merkezi ve yönetim adresi, yöneticileri, mal varlığı, pasif yasal statüsü vardır. Şubenin unvanı ana şirketin unvanından ve "şube" ekinden oluşmaktadır. Şube, ayrı bir şirket olarak ticari defterlerini tutmaktadır. Şube açma başvurusu Ticaret Sicilini tutmakla görevli Kayıtlar Ajansı'nın herhangi bir bölge temsilciliğine yapılabilmektedir. Yabancı şirket şubesinin açılması için yapılan

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

başvuruda 340 leva (elektronik başvurularda 170 leva) ticaret siciline kayıt ve 40 leva (elektronik başvurularda 20 leva) şirket adı alma ücreti ödenmektedir (zorunlu değildir).

Temsilcilik Açma

Bulgaristan Yatırımları Teşvik Kanunu gereğince ulusal mevzuatlarına göre ticari faaliyette bulunabilen yabancı kişiler Bulgaristan'da ticari temsilcilik açabilmektedir. Temsilciliklerin Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası'na (www.bcci.bg) kaydolması zorunludur. Temsilcilik kuruluşu, Oda'nın ticari temsilcilik kaydına dair kararı ile gerçekleşir. Kayıtlı ticari temsilcilikler veri tabanı Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası'nın web sayfasında yayınlanır. Bu şekilde kurulacak ticari temsilcilik Türkiye'deki şirketten ayrı bir tüzel bir kişi değildir ve ticari faaliyet icra etme hakkına sahip değildir. Ticari temsilcilik, genellikle Türkiye'deki ana şirket adına Bulgaristan'da destek faaliyetler icra eder (reklam, promosyon, müşteri bulma vs.). Ticari temsilcilik kendi adına gelir ve kazanç elde edemez. Temsilciliğin kurumlar vergisi ödeme sorumluluğu yoktur.

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının icra ettiği ticari faaliyet aracılığı ile oturma izni alabilmesi için Bulgaristan'da kurduğu şirkette en az 3 Bulgar veya AB vatandaşını çalıştırması gerekmektedir. Buna rağmen Türkiye'de kurulmuş olan bir şirketin ticari temsilciliğini yapmak için Bulgaristan'a gelen Türk vatandaşlarına bu kural uygulanmamaktadır. Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası'na kayıtlı olan Türk şirket temsilcisi Türk vatandaşlarına Bulgaristan'da oturma izni verilmektedir.

Kayıt süreci hakkında daha ayrıntılı bilgi Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası web sitesinde yer almaktadır:

<http://www.bcci.bg/tradereg-repres-docreg-en.html>

Bulgaristan'da Yatırımları Olumlu Etkileyen Faktörler

- Bulgaristan AB, NATO ve DTÖ üyesidir;
- Bulgaristan, AB üyesi olarak mal, hizmet, sermaye ve insanların serbest dolaşım hakkından yararlanmaktadır;
- Bulgaristan, Türk şirketlerinin ürünlerinin AB pazarlarına girişinde «köprü» veya «giriş kapısı» rolü oynamaktadır;
- Bulgaristan'da kurulan Türk sermayeli şirketler Bulgaristan'da AB fonlarından yararlanabilmektedir;
- Bulgar levası euroya 1,95583 kurundan endekslidir;
- Balkanlar'ın merkezinde yer alan ve beş Pan-Avrupa koridorunun üzerinden geçtiği Bulgaristan, lojistik açısından önemli bir noktadır. Ülkenin dört ana havaalanı, iki ana deniz limanı ve Tuna nehri üzerinde çok sayıda limanı bulunmaktadır;
- Avrupa Birliği'nde en düşük kurumlar vergilerinden biri Bulgaristan'dadır: % 10. İşsizlik oranı yüksek olan bölgelerde kurumlar vergisinden muafiyet söz konusudur. Gelir vergisi de % 10 düzeyindedir;
- 5 milyon levanın üzerinde ve 20 kişiye istihdam yaratan yatırım projelerinde donanım ithalatında 2 yıl süreyle KDV muafiyeti söz konusudur;

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

- Bulgaristan’da işgücü maliyeti, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında en düşüklerindedir;
- Bulgaristan’da 54 üniversite ve lise düzeyinde eğitim veren toplam 1002 okul faaliyet göstermektedir. Ülkedeki üniversitelerden 2019 yılında lisans ve yüksek lisans düzeyinde yaklaşık 48,3 bin öğrenci mezun olmuştur. 25-64 yaş aralığındaki nüfusun % 28’i üniversite mezunudur;
- Nüfusun yarısı en az bir yabancı dil bilmektedir, çalışabilir yaştakilerin % 83’ü ise lise ve üstü eğitim düzeyindedir. Faal işgücünün % 7’si mühendistir;
- Büyük çaplı yatırımlar belli koşullara uyduğu müddetçe Bulgaristan Yatırımlar Ajansı’ndan destek alabilmektedir. 2018-2019 Bulgaristan Yıllık Ülke Raporu’ndan konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye ulaşılmaktadır:
https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43355c7495406a2276c0/Mart20%20Rapor%202018_2019.pdf

Giriş Vizeleri

Aksi bir anlaşma ile belirlenmedikçe tüm yabancılar Bulgaristan’a girişleri ve burada ikamet etmeleri için vize temin etmek zorundadırlar.

Bulgaristan Schengen bölgesine girebilmek için gerekli teknik şartları yerine getirmiştir, ancak AB içindeki bazı ülkelerin çekincelerinden dolayı Bulgaristan (ve Romanya) 26 üyelik serbest dolaşım alanına henüz girememiştir. Bulgaristan Cumhuriyeti’nin 31 Ocak 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe giren uygulamasına göre, geçerli Schengen vizesi ve Schengen hukuku kazanımlarını tamamen uygulayan üye ülkeler ile İsviçre ve Lihtenştayn tarafından verilen geçerli, uzun süreli oturma vizesi ile oturma iznine sahip olan kişilere vizesiz rejim uygulaması getirilmiş olup, söz konusu uygulama, Bulgaristan Cumhuriyeti’nin Schengen bölgesine tam üye olana kadar geçerli olmak üzere, her 6 aylık dönem içerisinde 3 aydan fazla olmamak kaydı ile sınırlıdır.

Geçerli bir vize dahi Bulgaristan’a giriş garantisi vermeyebilir. Sınır kontrol görevlileri yabancıların ülkeye kabulü için gerekli koşullara sahip olup olmadığı konusunda nihai karar verme yetkisine sahiptir.

Yabancı Uyruklular Yasası vize türlerini “havayolu transit vizesi, kısa süreli vize ve uzun süreli vize” olmak üzere üçe ayırmaktadır. Havayolu transit vizesi (A Tipi), Bulgaristan aktarmalı başka bir ülkeye uçacak kişilere verilen vize türüdür. Kısa süreli vize (C Tipi), bir yabancıların 180 günlük bir süre içinde toplamda 90 günden fazla kalmamak kaydıyla Bulgaristan’a bir defalık veya çok sayıda giriş yapma hakkını vermektedir. Uzun süreli vize (D Tipi), yabancı uyruklunun Bulgaristan’a giriş yapıp sonrasında oturma izni için başvurmasında gerekli olan vize türüdür. Bu vizenin geçerliliği altı aydır ve sahibine 180 güne kadar ikamet izni sağlamaktadır. D tipi vize, geçerli olduğu müddetçe, sahibine Bulgaristan’a çok sayıda giriş yapma hakkını vermektedir. Bir yıl geçerli olan ve 360 güne kadar oturma izni sağlayan D tipi vizesinin verilebileceği yabancılar:

1. Bilim araştırmaları gerçekleştiren yabancılar;
2. En fazla 1 yıl süren programlar çerçevesinde Bulgaristan’da eğitim gören öğrenciler;
3. Master öğrencileri veya stajyerler;

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

4. Turizm hizmetleri sözleşmesi kapsamında Türk işveren tarafından Bulgaristan'a kontrol ve koordinasyon görevleri ile görevlendirilen yabancılar;
5. Bulgaristan Yatırım Ajansı'na sertifika başvurusunda bulunmuş veya sertifika almış bir Türk yatırımcısı tarafından Bulgaristan'daki yatırım sürecini kontrol etmek amacıyla görevlendirilen yabancılar.

Tüm vize başvuruları ilgili Bulgar diplomatik misyonuna veya konsoloslughuna yapılmalıdır.

Oturma İzinleri

Bulgaristan'da dört tür oturma izni bulunmaktadır:

- Kısa vadeli – kısa süreli vize ülkeye giriş tarihinden sonraki 6 aylık süre zarfında 3 aya kadar oturma izni sağlar;
- Orta vadeli – 1 yıllık oturma izni ile sağlanır;
- Uzun vadeli – 5 yıllık oturma izni ile sağlanır;
- Daimi – süresiz oturma izni ile sağlanır.

Kısa süreli ikamet için kısa süreli vize (C tipi) alınması yeterlidir. Bir yabancı için orta vadeli, uzun vadeli ve daimi oturma izni başvurusunda bulunabilmesi için öncelikle uzun süreli bir vize temin etmesi (D tipi) gerekmektedir.

Çalışma İzinleri

Genel Durum

Türk vatandaşlarının Bulgaristan'da Birleşik Oturma ve Çalışma İzni Alması

Türk vatandaşları Bulgaristan'da çalışma izni aldıktan sonra çalışabilmektedir. Türk vatandaşına çalışma izni verilmesi için yerel işverenin, **110 leva** tutarında bir ücretin ödenmesi suretiyle, bulunduğu ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine başvuru yapması gerekmektedir.

Bulgaristan'da Birleşik Oturma ve Çalışma İzni aracılığı ile Türk vatandaşlarının istihdam edilebilmesi için uyulması gereken şartlar:

1. İşverenin, işgücü piyasası durumu hakkında araştırma yapmış olması;
2. İşverenin istihdam edeceği Türk vatandaşları sayısı son 12 ay içinde istihdam edilen Bulgar ve diğer AB vatandaşları sayısının **% 20'sini** geçmemesi (KOBİ'ler için **% 35'ini** geçmemesi);
3. Türk vatandaşlarına önerilen iş koşulları ve ücretin aynı görev için Bulgar vatandaşlarına sağlanan iş koşulları ve ücretten daha düşük olmaması;
4. Türk vatandaşının işe ilişkin spesifik bilgi, yeterlilik ve iş tecrübesine sahip olması.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Bulgaristan Çalışma ve Sosyal Politika Bakanı uygun gördüğü durumlarda ve ülkedeki yatırımları teşvik etmek amacıyla bahse konu şartlardan **bağımsız** olarak çalışma izni verebilmektedir.

Bulgaristan Çalışma Kanunu, **250 kişiden az personele** sahip işletmeleri KOBİ olarak değerlendirmektedir. Birleşik Oturma ve Çalışma İznini süresi **3 yıla kadar** olabilmektedir (iş sözleşmesi süresine bağlı olarak).

Birleşik Oturma ve Çalışma İzni başvuru süreci:

1. İşveren, bulunduğu ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine Birleşik Oturma ve Çalışma İzni başvurusu yapmaktadır. İllerdeki İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Daireleri derhal elektronik ortamda başvuru formunu ve eklerini Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
2. Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğü ibraz edilen belgeleri inceleyip gerekli kontrolleri yaptıktan sonra başvuru tarihinden en fazla **14 gün** içinde başvuru formunu ve eklerini elektronik ortamda Bulgaristan İstihdam Ajansı ve Milli Güvenlik Devlet Ajansına göndermektedir.
3. Başvuru formu ve eklerinin Bulgaristan İstihdam Ajansına ulaştığı tarih itibarıyla en fazla **15 gün** içerisinde Bulgaristan İstihdam Ajansı İcra Müdürü talep edilen çalışma iznine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmesini elektronik ortamda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
4. Başvuru formu ve eklerinin Milli Güvenlik Devlet Ajansına ulaştığı tarih itibarıyla en fazla **14 gün** içerisinde Milli Güvenlik Devlet Ajansı talep edilen oturma iznine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmesini elektronik ortamda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
5. Bulgaristan İstihdam Ajansı ve Bulgaristan Milli Güvenlik Devlet Ajansı tarafından yukarıda bahsi geçen değerlendirmelerin olumlu olarak neticelenmesi durumunda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğü en fazla **3 gün** içerisinde elektronik ortamda işvereni Birleşik Oturma ve Çalışma İzni başvurusunun kabul edildiğine dair bilgilendirmektedir. Aynı bilgilendirme Bulgaristan Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Genel Müdürlüğüne de yapılmaktadır.
6. İşveren Birleşik Oturma ve Çalışma İzni başvurusunun olumlu neticelendiğine dair Türk vatandaşını bilgilendirmesi gerekmektedir ve Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğünden gelen onay tarihinden en fazla **20 gün** içerisinde Türk vatandaşının D tipi VİZE başvurusunda bulunması gerekmektedir.
7. D tipi VİZE ile Bulgaristan'a giriş yaptıktan sonra en fazla **14 gün** içerisinde Türk vatandaşı ilgili ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine aşağıdaki belgeleri ibraz etmesi gerekmektedir:
 - a. VİZE'nin yer aldığı pasaport sayfası kopyası;
 - b. Zorunlu sağlık sigortası (ikamet süresini kapsayacak şekilde);
8. Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürü yukarıdaki belgelerin ibrazından sonra en fazla **3 gün** içerisinde Birleşik Oturma ve Çalışma İznini Türk vatandaşına teslim etmektedir;
9. Tür vatandaşının işe başladığı tarih itibarıyla en fazla **7 gün** içerisinde işverenin Genel İş Denetimi İcra Ajansını bilgilendirmesi gerekmektedir.

Birleşik Oturma ve Çalışma İznini başvuru süreci **2 aydan** daha fazla sürmemesi gerekmektedir. Yasal ve idari zorlukların olması durumunda bu süreç en fazla 2 ay daha uzatılabilmektedir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Genel Kurallarda İstisnalar

Türk Vatandaşlarının Bulgaristan'da AB Mavi Kartı Oturma ve Çalışma İzni Alması

Türk vatandaşları Bulgaristan'da çalışma izni aldıktan sonra çalışabilmektedir. Türk vatandaşına çalışma izni verilmesi için yerel işverenin, **110 leva** tutarında bir ücretin ödenmesi suretiyle, bulunduğu ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine başvuru yapılması gerekmektedir.

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının istihdam edilmesi için şirkette en az 5 Bulgar veya AB vatandaşının çalışması gerekmektedir (KOBİ'lerde istihdam edilecek yabancıların sayısı istihdam edilen Bulgar ve diğer AB vatandaşları sayısının **% 35'ini** geçmemesi gerekiyor). Buna rağmen yüksek nitelikli bir Türk vatandaşı istihdamında bu kural geçerli olmamaktadır. Yüksek nitelikli yabancılara, bu imkândan faydalanmaları için AB Mavi Kartı adlı oturma ve çalışma izni verilmektedir.

AB Mavi Kartı alınması için Türk vatandaşının uyması gereken şartlar:

1. Türk vatandaşının işe ilişkin gerekli yeterlilik seviyesine sahip olması – üniversite veya başka bir yüksek eğitim kurumunda en az üç yıl süren eğitim sonucunda diploma veya eğitimini kanıtlayan başka bir belge almış olması – **APOSTILLE ve noter veya Bulgaristan Dışişleri Bakanlığı tarafından tasdik edilmiş çevirisi (yeminli tercüman tarafından yapılmış)**;
2. Türk vatandaşının işe ilişkin gerekli iş tecrübesine sahip olması – iş tecrübesini kanıtlayan bir belgeye sahip olması - **APOSTILLE ve noter veya Bulgaristan Dışişleri Bakanlığı tarafından tasdik edilmiş çevirisi (yeminli tercüman tarafından yapılmış)**;
3. Türk vatandaşının istihdam edileceği görevde alacağı brüt ücretin Bulgaristan'daki ortalama ücretin en az 1,5 katı olması.

AB Mavi Kart Oturma ve Çalışma İzni başvuru süreci:

1. İşveren, bulunduğu ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine Birleşik Oturma ve Çalışma İzni başvurusu yapmaktadır. İllerdeki İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Daireleri derhal elektronik ortamda başvuru formunu ve eklerini Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
2. Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğü ibraz edilen belgeleri inceleyip gerekli kontrolleri yaptıktan sonra başvuru tarihinden en fazla **14 gün** içinde başvuru formunu ve eklerini elektronik ortamda Bulgaristan İstihdam Ajansı ve Milli Güvenlik Devlet Ajansına göndermektedir.
3. Başvuru formu ve eklerinin Bulgaristan İstihdam Ajansına ulaştığı tarih itibarıyla en fazla **14 gün** içerisinde Bulgaristan İstihdam Ajansı İcra Müdürü talep edilen çalışma iznine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmesini elektronik ortamda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
4. Başvuru formu ve eklerinin Milli Güvenlik Devlet Ajansına ulaştığı tarih itibarıyla en fazla **14 gün** içerisinde Milli Güvenlik Devlet Ajansı talep edilen oturma iznine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmesini elektronik ortamda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

5. Bulgaristan İstihdam Ajansı ve Bulgaristan Milli Güvenlik Devlet Ajansı tarafından yukarıda bahsi geçen değerlendirmelerin olumlu olarak neticelenmesi durumunda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğü en fazla **3 gün** içerisinde elektronik ortamda işvereni Birleşik Oturma ve Çalışma İzni başvurusunun kabul edildiğine dair bilgilendirmektedir. Aynı bilgilendirme Bulgaristan Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Genel Müdürlüğüne de yapılmaktadır.
6. İşveren Birleşik Oturma ve Çalışma İzni başvurusunun olumlu neticelendiğine dair Türk vatandaşını bilgilendirmesi gerekmektedir ve Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğünden gelen onay tarihinden en fazla **20 gün** içerisinde Türk vatandaşının D tipi VİZE başvurusunda bulunması gerekmektedir.
7. D tipi VİZE ile Bulgaristan'a giriş yaptıktan sonra en fazla **7 gün** içerisinde Türk vatandaşı ilgili ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine aşağıdaki belgeleri ibraz etmesi gerekmektedir:
 - a. VİZE'nin yer aldığı pasaport sayfası kopyası;
 - b. Zorunlu sağlık sigortası (ikamet süresini kapsayacak şekilde);
8. Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürü yukarıdaki belgelerin ibrazından sonra en fazla **3 gün** içerisinde Birleşik Oturma ve Çalışma İznini Türk vatandaşına teslim etmektedir;
9. Türk vatandaşının işe başladığı tarih itibarıyla en fazla **7 gün** içerisinde işverenin Genel İş Denetimi İcra Ajansını bilgilendirmesi gerekmektedir.

Birleşik Oturma ve Çalışma İznini başvuru süreci **2 aydan** daha fazla sürmemesi gerekmektedir. Yasal ve idari zorlukların olması durumunda bu süreç en fazla **1 ay** daha uzatılabilmektedir.

Mavi kart sahibinin aile mensupları da mavi kartın geçerli olduğu süre içinde çalışma hakkına sahiptir.

Türk Vatandaşlarının Bulgaristan'da Faaliyet Gösteren Bir Şirkete Hizmet Vermeleri için Türkiye'de Faaliyet Gösteren Bir Şirketten Görevlendirilmesi

Türk vatandaşları Bulgaristan'da çalışma izni aldıktan sonra çalışabilmektedir. Türk vatandaşına Görevlendirme Çalışma İzni verilmesi için Bulgaristan'da görevliyi kabul eden şirketin **400 leva** tutarında bir ücretin ödenmesi suretiyle, Bulgaristan İstihdam Ajansına başvuru yapması gerekmektedir.

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının istihdam edilmesi için şirkette en az 5 Bulgar veya AB vatandaşının çalışması gerekmektedir (KOBİ'lerde istihdam edilecek yabancıların sayısı istihdam edilen Bulgar ve diğer AB vatandaşları sayısının **% 35'ini** geçmemesi gerekiyor). Buna rağmen Bulgaristan'da faaliyet gösteren bir şirkete hizmet vermesi için Türkiye'de faaliyet gösteren bir şirketten görevlendirilen Türk vatandaşları için bu kural geçerli olmamaktadır. Türk vatandaşlarının bu imkândan faydalanmaları için Bulgaristan İstihdam Ajansından Görevlendirme Çalışma İzni alması gerekmektedir.

Görevlendirme Çalışma İzni süresi 1 yıla kadar olabilmektedir. İlk başvuru aşamasında Türk vatandaşının Bulgaristan sınırları dışında bulunması gerekmektedir.

Görevlendirme Çalışma İzni başvuru süreci:

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

1. Bulgaristan'daki görevliyi kabul eden şirket, Bulgaristan İstihdam Ajansı nezdinde Görevlendirme Çalışma İzni başvurusunda bulunmaktadır;
2. Başvuru formu ve eklerinin Bulgaristan İstihdam Ajansına ulaştığı tarih itibarıyla en fazla **30 gün** içerisinde Bulgaristan İstihdam Ajansı İcra Müdürü talep edilen çalışma iznine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmesini yazılı olarak başvuru sahibine iletmektedir.
3. Bulgaristan'daki görevliyi kabul eden şirket Görevlendirme Çalışma İzni başvurusunun olumlu neticelendiğine dair Türk vatandaşını bilgilendirmesi gerekmektedir ve Çalışma İzni çıkış tarihinden en fazla **20 gün** içerisinde Türk vatandaşının D tipi VİZE başvurusunda bulunması gerekmektedir.
4. D tipi VİZE ile Bulgaristan'a giriş yaptıktan sonra en fazla **7 gün** içerisinde Türk vatandaşı ilgili ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine 1 yıllık oturma izni başvurusunda bulunması gerekmektedir;
5. Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürü 1 yıllık oturma izni başvurusunu en fazla 14 gün içerisinde neticelendirmektedir. Mücbir sebeplerden dolayı bu süre en fazla 1 ay uzatılabilmektedir;
6. Tür vatandaşının işe başladığı tarih itibarıyla en fazla **7 gün** içerisinde işverenin Genel İş Denetimi İcra Ajansını bilgilendirmesi gerekmektedir.

Türk Vatandaşlarının Bulgaristan'da Kurumsal Transfer Oturma ve Çalışma İzni Alması

Türk vatandaşları Bulgaristan'da çalışma izni aldıktan sonra çalışabilmektedir. Türk vatandaşına çalışma izni verilmesi için yerel işverenin, **110 leva** tutarında bir ücretin ödenmesi suretiyle, bulunduğu ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine başvuru yapması gerekmektedir.

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının istihdam edilmesi için şirkette en az 5 Bulgar veya AB vatandaşının çalışması gerekmektedir (KOBİ'lerde istihdam edilecek yabancıların sayısı istihdam edilen Bulgar ve diğer AB vatandaşları sayısının **% 35'ini** geçmemesi gerekiyor). Buna rağmen kurumsal transfer kapsamında Türkiye'deki ana şirketten Bulgaristan'daki iştirak şirketine çalışmak için görevlendirilen Türk vatandaşları için bu kural geçerli olmamaktadır. Türk vatandaşlarına bu imkândan faydalanmaları için Kurumsal Transfer Oturma ve Çalışma İzni verilmektedir.

Kurumsal Transfer Oturma ve Çalışma İzni kapsamındaki görevler ve süreleri:

1. Yönetici ve uzman: 3 yıla kadar;
2. Stajyerler: 1 yıla kadar.

İlk başvuru aşamasında Türk vatandaşının Bulgaristan sınırları dışında bulunması gerekmektedir.

Kurumsal Transfer Oturma ve Çalışma İzni başvuru süreci:

1. İşveren, bulunduğu ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine Kurumsal Transfer Oturma ve Çalışma İzni başvurusu yapmaktadır. İllerdeki İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Daireleri derhal elektronik ortamda başvuru formunu ve eklerini Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
2. Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğü ibraz edilen belgeleri inceleyip gerekli kontrolleri yaptıktan sonra başvuru tarihinden en fazla **14 gün** içinde başvuru formunu ve

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

- eklerini elektronik ortamda Bulgaristan İstihdam Ajansı ve Milli Güvenlik Devlet Ajansına göndermektedir.
3. Başvuru formu ve eklerinin Bulgaristan İstihdam Ajansına ulaştığı tarih itibarıyla en fazla **14 gün** içerisinde Bulgaristan İstihdam Ajansı İcra Müdürü talep edilen çalışma iznine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmesini elektronik ortamda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
 4. Başvuru formu ve eklerinin Milli Güvenlik Devlet Ajansına ulaştığı tarih itibarıyla en fazla **14 gün** içerisinde Milli Güvenlik Devlet Ajansı talep edilen oturma iznine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmesini elektronik ortamda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
 5. Bulgaristan İstihdam Ajansı ve Bulgaristan Milli Güvenlik Devlet Ajansı tarafından yukarıda bahsi geçen değerlendirmelerin olumlu olarak neticelenmesi durumunda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğü en fazla **3 gün** içerisinde elektronik ortamda işvereni Kurumsal Transfer Oturma ve Çalışma İzni başvurusunun kabul edildiğine dair bilgilendirmektedir. Aynı bilgilendirme Bulgaristan Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Genel Müdürlüğüne de yapılmaktadır.
 6. İşveren Kurumsal Transfer Oturma ve Çalışma İzni başvurusunun olumlu neticeliğine dair Türk vatandaşını bilgilendirmesi gerekmektedir ve Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğünden gelen onay tarihinden en fazla **20 gün** içerisinde Türk vatandaşının D tipi VİZE başvurusunda bulunması gerekmektedir.
 7. D tipi VİZE ile Bulgaristan'a giriş yaptıktan sonra en fazla **7 gün** içerisinde Türk vatandaşı ilgili ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine aşağıdaki belgeleri ibraz etmesi gerekmektedir:
 - a. VİZE'nin yer aldığı pasaport sayfası kopyası;
 - b. Zorunlu sağlık sigortası (ikamet süresini kapsayacak şekilde);
 8. Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürü yukarıdaki belgelerin ibrazından sonra en fazla **3 gün** içerisinde Birleşik Oturma ve Çalışma İznini Türk vatandaşına teslim etmektedir;
 9. Tür vatandaşının işe başladığı tarih itibarıyla en fazla **7 gün** içerisinde işverenin Genel İş Denetimi İcra Ajansını bilgilendirmesi gerekmektedir.

Kurumsal Transfer Oturma ve Çalışma İznini başvuru süreci **3 aydan** daha fazla sürmemesi gerekmektedir. Yasal ve idari zorlukların olması durumunda bu süre en fazla **1 ay** daha uzatılabilmektedir.

Türk Vatandaşlarının Bulgaristan'da Mevsimsel Oturma ve Çalışma İzni Alması

Türk vatandaşları Bulgaristan'da çalışma izni aldıktan sonra çalışabilmektedir. Türk vatandaşına çalışma izni verilmesi için yerel işverenin, **110 leva** tutarında bir ücretin ödenmesi suretiyle, bulunduğu ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine başvuru yapması gerekmektedir.

Bulgaristan'da bir Türk vatandaşının istihdam edilmesi için şirkette en az 5 Bulgar veya AB vatandaşının çalışması gerekmektedir (KOBİ'lerde istihdam edilecek yabancıların sayısı istihdam edilen Bulgar ve diğer AB vatandaşları sayısının **% 35'ini** geçmemesi gerekiyor). Buna rağmen mevsimsel çalışan olarak bir Türk vatandaşı istihdam edildiğinde bu kural geçerli olmamaktadır. Mevsimsel çalışanlara, bu imkândan faydalanmaları için Mevsimsel Oturma ve Çalışma İzni verilmektedir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Mevsimsel Oturma ve Çalışma İzni sadece aşağıdaki sektörlerde istihdam edilecek kişiler için düzenlenebilmektedir:

1. Tarım;
2. Ormancılık;
3. Balıkçılık;
4. Otelcilik;
5. Restorancılık.

Mevsimsel Oturma ve Çalışma İzni başvuru süreci:

1. İşveren, bulunduğu ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine Mevsimsel Oturma ve Çalışma İzni başvurusu yapmaktadır. İllerdeki İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Daireleri derhal elektronik ortamda başvuru formunu ve eklerini Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
2. Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğü ibraz edilen belgeleri inceleyip gerekli kontrolleri yaptıktan sonra başvuru tarihinden en fazla **14 gün** içinde başvuru formunu ve eklerini elektronik ortamda Bulgaristan İstihdam Ajansı ve Milli Güvenlik Devlet Ajansına göndermektedir.
3. Başvuru formu ve eklerinin Bulgaristan İstihdam Ajansına ulaştığı tarih itibarıyla en fazla **10 gün** içerisinde Bulgaristan İstihdam Ajansı İcra Müdürü talep edilen çalışma iznine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmesini elektronik ortamda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
4. Başvuru formu ve eklerinin Milli Güvenlik Devlet Ajansına ulaştığı tarih itibarıyla en fazla **14 gün** içerisinde Milli Güvenlik Devlet Ajansı talep edilen oturma iznine ilişkin olumlu veya olumsuz değerlendirmesini elektronik ortamda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğüne göndermektedir.
5. Bulgaristan İstihdam Ajansı ve Bulgaristan Milli Güvenlik Devlet Ajansı tarafından yukarıda bahsi geçen değerlendirmelerin olumlu olarak neticelenmesi durumunda Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğü en fazla **3 gün** içerisinde elektronik ortamda işvereni Mevsimsel Oturma ve Çalışma İzni başvurusunun kabul edildiğine dair bilgilendirmektedir. Aynı bilgilendirme Bulgaristan Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Genel Müdürlüğüne de yapılmaktadır.
6. İşveren Mevsimsel Oturma ve Çalışma İzni başvurusunun olumlu neticelendiğine dair Türk vatandaşını bilgilendirmesi gerekmektedir ve Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğünden gelen onay tarihinden en fazla **20 gün** içerisinde Türk vatandaşının D tipi VİZE başvurusunda bulunması gerekmektedir.
7. D tipi VİZE ile Bulgaristan'a giriş yaptıktan sonra en fazla **7 gün** içerisinde Türk vatandaşı ilgili ilin İçişleri Genel Müdürlüğü Göç Dairesine aşağıdaki belgeleri ibraz etmesi gerekmektedir:
 - a. VİZE'nin yer aldığı pasaport sayfası kopyası;
 - b. Zorunlu sağlık sigortası (ikamet süresini kapsayacak şekilde);
8. Bulgaristan İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürü yukarıdaki belgelerin ibrazından sonra en fazla **3 gün** içerisinde Birleşik Oturma ve Çalışma İznini Türk vatandaşına teslim etmektedir;
9. Tür vatandaşının işe başladığı tarih itibarıyla en fazla **7 gün** içerisinde işverenin Genel İş Denetimi İcra Ajansını bilgilendirmesi gerekmektedir.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Birleşik Oturma ve Çalışma İzninin başvuru süreci **2 aydan** daha fazla sürmemesi gerekmektedir.

İlk başvuru aşamasında Türk vatandaşının Bulgaristan sınırları dışında bulunması gerekmektedir. Mevsimsel Oturma ve Çalışma İzni süresi 12 aylık bir süre kapsamında 3 ila 9 ay arasında olabilmektedir (iş sözleşmesine bağlı olarak). Son 5 yıl boyunca Bulgaristan'da mevsimsel çalışan olarak en az bir defa çalışmış olan Türk vatandaşlarına Mevsimsel Oturma ve Çalışma hızlandırılmış prosedür üzerinden verilmektedir.

Yabancıların İstihdam Edilmesi İçin Çalışma İzninin Gerekli Olmadığı Durumlar

- Ticari Denizcilik Kanunu'nun 88. maddesinde yer alan yabancılar;
- Bulgaristan'da uzun vadeli veya daimi oturma iznine sahip olan yabancılar ve onların aile mensupları;
- Sığınma ve Mülteciler Kanunu çerçevesinde, Bulgaristan'da sığınma ve uluslararası koruma hakkına sahip yabancılar;
- Bulgaristan'ın taraf olduğu ikili ya da çok taraflı sözleşmelerle çalışma izninden muaf tutulan yabancılar;
- Bulgar vatandaşlarının aile mensubu olan yabancılar;
- Uluslararası anlaşmalara göre serbest dolaşım hakkı olan AB, Avrupa Ekonomik Alanı üye ülkesi veya İsviçre Konfederasyonu vatandaşlarının aile mensupları olan yabancılar;
- Bulgaristan Cumhuriyeti'nde akredite edilmiş diplomatik, konsolosluk veya ticari temsilcilik görevlerini icra eden yabancılar ve uluslararası kuruluşların Bulgaristan temsilcileri;
- Bulgaristan Cumhuriyeti tarafından resmen akredite edilmiş yabancı basın mensupları;
- Sığınma ve Mülteciler Kanununun 29. maddesinin 3. fıkrasındaki haklardan faydalanan yabancılar;
- Bakanlar Kuruluna bağlı olan Devlet Mülteci Ajansı'nın merkezlerinde çalışmak için sığınma veya uluslararası koruma isteyen yabancılar;
- Bulgaristan'daki Yabancılar Kanununun 44a. Maddesinin 4. Fıkrasındaki haklardan faydalanan yabancılar.

Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Sözleşme yapın: Bulgaristan'da senet ve çek kullanımı yaygın değildir. Bankacılık sistemi ise nispeten gelişmiştir. Bir ihtilaf halinde izlenecek prosedürü sözleşmede açıkça belirtin. Unutmayın ki, işlerin iyi olduğu dönemde kimsenin sözleşmeye ihtiyacı olmaz. Ancak, olası ihtilafları düşünerek aradaki ilişkiyi kayda geçirin. Zorunlu olmamakla beraber sözleşmelerin Bulgar noterliklerinde kaydı resmîyetini güçlendirir. İmzaların teyidi açısından yararlıdır. Sözleşme yaparken mümkünse bir Bulgar avukatın hizmetinden faydalanın.
- AB teknik mevzuatına dikkat edin: Bulgaristan'ın da üyesi olduğu AB'nin insan sağlığının, çevrenin ve tüketicinin korunması gibi temel gerekleri koruyup gözetleyen teknik mevzuatının gereklerini yerine getirin ve aranan sertifikaları temin edip Bulgarca örneğini de eşya beraberinde bulundurun. Söz konusu mevzuat Türkiye'de de uygulandığı için yetkili Türk kurumlarından mevzuat hakkında bilgi temin edebilirsiniz.

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

- AB'nin ve Bulgaristan'ın marka tescil, fikri ve mülkiyet hakları ile ilgili mevzuatına ve prosedürlerine uyunuz. Markanızı Bulgaristan'da kendiniz tescil ettiriniz. Bir başkası aracılığıyla (distribütör vb.) yapıyor iseniz işlemleri takip ediniz ve denetleyiniz.
- Firmalar ile temasta mümkün ise Bulgarca bilen eleman kullanınız.
- Ürününüzü tanıtan Bulgarca katalog hazırlayınız ve potansiyel alıcı firmalara gönderiniz.
- Ürününüzle ilgili şikayetleri takip edip, en kısa zamanda düzeltilmesini sağlayınız. Satış sonrası hizmetin en az satışın kendisi kadar önemli olduğunu unutmayınız. Bulgar pazarının küçük olduğunu, hem memnuniyetin hem de hoşnutsuzlukların çok çabuk yayıldığını aklınızdan çıkarmayınız.
- T.C. Ticaret Bakanlığının www.ticaret.gov.tr web adresindeki 'Ülkeler' bölümünden Bulgaristan'ı seçerek ulaşacağınız Müşavirliğimiz sayfasında yer alan 'Müşavire/Ataşeye Danışın' bölümüne ithalatçı/distribütör/imalatçı firma taleplerinizi iletebilirsiniz.
- T.C. Ticaret Bakanlığının internet sitesi üzerinden 'Ülkeler' bölümünden Bulgaristan'ı seçerek ulaşacağınız Müşavirliğimiz sayfasını ziyaret ediniz.

Müşavirliğimiz web sayfasında Bulgaristan genelinde güncel ihale duyuruları, yatırım haberleri, uyarılar, mevzuat ve yasal prosedürler ile ekonomik ve ticari haberler de yayınlanmaktadır. Birtakım internet kaynakları ile çeşitli basın yayın organları Müşavirliğimizce günlük olarak taranmakta ve tespit edilen güncel ihale ve projelere ilişkin bilgiler belirli bir format çerçevesinde düzenlenerek web sayfamızda yayımlanmaktadır.

Bulgaristan Mevzuatı

- Vergi ve Gümrük Mevzuatı: <http://www.minfin.bg/en/998?p=1>
- TARIC Sistemi (Gümrük oranlarını, kotaları görüntülemektedir): http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en&Screen=0&redirectionDate=20110323
- Ticaret Hukuku: <http://www.minfin.bg/en/998?p=2>
- Yatırım Teşvik Kanunu: <http://www.investbg.government.bg/en/pages/4-investment-promotion-act-170.html>
- Çalışma Mevzuatı: <https://www.mlsp.government.bg/eng/legislation-1>
- İstihdam Mevzuatı (Bulgarca): <http://www.az.government.bg/pages/zakoni/>
- Enerji Mevzuatı: <https://me.government.bg/en/library-c25.html>
- Silah ve Çifte Kullanımı Olan Ürün ve Teknolojilerin Ticaretinin Kontrolüne İlişkin Mevzuat: <http://www.exportcontrol.bg/Modulen.php?id=1325>
- Patent ve Marka Mevzuatı: http://www.bpo.bg/index.php?option=com_content&task=view&id=75&Itemid=122&lang=en
- Standardizasyon Mevzuatı ve Standartlar: <http://www.bds-bg.org/en/standard/directive.php>
- Kamu İhaleleri Mevzuatı: http://rop3-app1.aop.bg:7778/portal/page?_pageid=173,1106253&_dad=portal&_schema=PORTAL
- Rekabetin Korunmasına İlişkin Mevzuat: <http://www.cpc.bg/General/Legislation.aspx>

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

İhale Takip

Büyük çaplı kamu ihaleleri Müşavirliğimizce günlük olarak takip edilmekte ve özetlenerek T.C. Ticaret Bakanlığı web sayfasında Bulgaristan duyurularının yer aldığı kısımda yayınlanmaktadır:
<https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43355c7495406a2276c0/GUNCEL%20IHALELER.pdf>

Önemli Kurum/Kuruluşların İrtibat Bilgileri

T.C. Ticaret Bakanlığı

www.ticaret.gov.tr

T.C. Sofya Büyükelçiliği

Tel: +359 2 935 55 00 (Santral)

Bulgar-Türk Ticaret ve Sanayi Odası (BULTİŞAD)

Başkan : Fikret İnce
Adres : 67A, Simeon Veliki Blvd., Shumen
Tel : +359 54 830 485
Faks : +359 54 830 546
Cep : +359 876 631 071
E-mail : office@bgtchamber.com
Web : <http://bgtchamber.com/>

KOBİ Teşvik Ajansı (Bulgarian Small and Medium Enterprises Promotion Agency)

Ekonomi Bakanlığı'na bağlı ve küçük, orta büyüklükteki işletmeleri destekleyen bir kuruluştur.
2-4, Lege Street, Sofia 1000
Tel: +(359) 2 940 79 40
E-mail: office@sme.government.bg
Web: www.sme.government.bg

Bulgaristan Yatırımlar Ajansı (Invest Bulgaria Agency)

Ekonomi Bakanlığı'na bağlı, büyük yatırımların teşviki ve devletle ilişkilerine destek veren bir ajanstır.
23, Vrabcha Street, fl.3, Sofia 1000
Tel: +(359) 2 985 55 00
Faks: +(359) 2 980 13 20
E-mail: iba@investbg.government.bg
Web: <http://investbg.government.bg>

Gümrükler Ajansı (Customs Agency)

47, Rakovski Street, Sofia 1202
Tel: +(359) 2 9859 45 28
Faks: +(359) 2 9859 40 66
E-mail: pr@customs.bg
Web: www.customs.bg

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Ulusal İstatistik Enstitüsü (National Statistical Institute)

2, P. Volov Street, Sofia 1038

Tel: +(359) 2 985 71 11

E-mail: info@nsi.bg

Web: www.nsi.bg

Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası

(Bulgarian Chamber of Commerce and Industry-BCCI)

Bulgaristan'daki bölgesel ticaret ve sanayi odalarını ve sektörel odaları şemsiyesi altında toplayan ticaret odaları birliğidir. Başkanı, Türkiye'deki DEİK ile birlikte Türk – Bulgar İş Konseyi'nin eş başkanlığını yürütmektedir.

9, Iskar Street, Sofia 1058

Tel: +(359) 2 811 74 00

Faks: +(359) 2 987 32 09

E-mail: bcci@bcci.bg

Web: www.bcci.bg

Bulgaristan İşverenler ve Sanayiciler Konfederasyonu (Confederation of Employers and Industrialists in Bulgaria)

8, Han Asparuh Street, Sofia 1463

Tel: +(359) 2 981 9169

Faks: +(359) 2 988 6776

E-mail: office@ceibg.bg

Web: www.krib.bg

Bulgaristan Sanayi Derneği (Bulgarian Industrial Association – BIA)

16-20, Alabin Street, Sofia 1000

Tel: +(359) 2 932 09 11

Faks: +(359) 2 987 26 04

E-mail: office@bia-bg.com

Web: www.bia-bg.com

Bulgaristan Sanayi Sermayesi Derneği

15, Trakia Street, Sofia 1527

Tel: +(359) 2 963 37 52

E-mail: bica@bica-bg.org

Web: <http://bica-bg.org/>

Bulgaristan İnşaat Odası

6, Mihail Tenev Street, Sofia 1784

Tel: +(359) 2 806 29 12

E-mail: office@ksb.bg

Web: www.ksb.bg

Plovdiv/Filibe Uluslararası Fuarı

37, Tzar Boris III - Obedinitel Blvd., Plovdiv 4003

Tel: +(359) 32 902 494

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Fax: +(359) 32 902 517

E-mail: fairinfo@fair.bg

Web: www.fair.bg

Bulgaristan Ekonomi Forumu – BEF

86, Vitosha Blvd., Floor 4, Sofia 1463

Tel: +(359) 2 951 52 59

Faks: +(359) 2 953 29 24

E-mail: info@biforum.org

Web: www.biforum.org

Bulgar Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Şirketleri Derneği – AEBTRI

6, Iskarski Prolom Street, Sofia 1680

Tel: +(359) 2 958 14 75

Faks: +(359) 2 958 10 91

E-mail: aebtri@aebtri.com

Web: www.aebtri.com

Meteoroloji ve Teknik Denetim Devlet Ajansı

52A, G. M. Dimitrov Blvd., Sofia 1797

Tel: +(359) 2 980 63 17

Faks: +(359) 2 986 17 07

E-mail: damtn@damtn.government.bg

Web: www.damtn.government.bg

Patent Ofisi

52-B, Dr. G. M. Dimitrov Blvd., Sofia 1040

Tel: +(359) 2 9701 321

Faks: +(359) 2 8735 258

E-mail: services@bpo.bg

Web: www.bpo.bg

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası – EBRD

17, Moskovska Street, Sofia 1000

Tel: +(359) 2 932 14 14

Web: <http://www.ebrd.com/bulgaria.html>

Avrupa Yatırım Bankası

9, Moskovska Street, Sofia 1000

Tel: +(359) 2 907 79 00

Faks: +(359) 2 926 42 00

E-mail: sofia@eib.org

Dünya Bankası

36, Dragan Tsankov Blvd.

The World Trade Center, Sofia 1057

Tel: +(359) 2 969 72 29

Faks: +(359) 2 971 20 45

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

E-mail: info@worldbank.bg

Web: www.worldbank.org

Bulgaristan Avrupa Programları Danışmanları Derneği

5, Lachezar Stanchev Street

Sopharma Business Towers,

B Blok, fl. 12, Sofia

Tel: +(359) 2 810 00 71

Cep: +(359) 884 200 564

E-mail: info@bakep.org

Web: www.bakep.org

İhracat Sigorta Ajansı (Bulgarian Export Insurance Agency)

55, Al. Stamboliiski Blvd., Sofia 1301

Tel: +(359) 2 923 69 11

Faks: +(359) 2 987 06 65

E-mail: office@baez.bg

Web: <https://baez.bg/en/>

Rekabeti Koruma Kurumu (Commission for Protection of Competition)

18, Vitosha Blvd., Sofia 1000

Tel: +(359) 2 935 61 13

Faks: +(359) 2 980 73 15

E-mail: cpcadmin@cpc.bg

Web: www.cpc.bg

Standardizasyon Kurumu (Bulgarian Institute for Standardization)

13, Lachezar Stanchev Street

Izgrevev, Sofia 1797

Tel: +(359) 2 817 45 23

Faks: +(359) 2 817 45 35

E-mail: info@bds-bg.org

Web: www.bds-bg.org

Oteller

<http://www.trivago.com.tr/>

<https://www.booking.com>

Hotel Dragalevtzi

1, Karnobatski Prohod Street

Dragalevtzi, Sofia

Reservation: +(359) 2 482 4000, +(359) 2 482 5000

Mobile: +(359) 879 471 135

Beyhan Hacıoğlu: +(359) 895 649 945

E-mail: office@spahotel-dragalevtzi.com,

reservations@spahotel-dragalevtzi.com,

beyhan2007@yahoo.com

Web: www.spahotel-dragalevtzi.com

SOFYA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Ramada Sofia

131, Maria Luiza Blvd, Sofia 1202

Tel: +(359) 2 933 88 88

Web: www.ramadasofia.com

Araç Kiralama Şirketleri

<https://toprentacar.bg/en>

<https://rentacar.bg/>

<https://www.sixt.com/car-rental/bulgaria>

Taksi Şirketleri

www.oktaxi.net - 00359 2 973 21 21

www.yellow333.com – 00359 2 911 19

www.greentaxi.bg - 00359 2 810 810

www.91263.bg - 00359 2 91263

Türkiye Cumhuriyeti Bulgaristan Temsilcilikleri:

T.C. Sofya Büyükelçiliği: <http://sofya.be.mfa.gov.tr/>

T.C. Filibe Başkonsolosluğu: <http://filibe.bk.mfa.gov.tr/>

T.C. Burgaz Başkonsolosluğu: <http://burgaz.bk.mfa.gov.tr/>

T.C. Sofya Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği: www.ticaret.gov.tr adresinden Ülkeler sekmesinden Bulgaristan seçilerek ulaşılabilir.

Türkiye Cumhuriyeti Sofya Büyükelçiliği

Ticaret Müşavirliği

Cheri Vrah Bulvarı № 102D, Kat 8, Sofya 1407

Telefon: +(359) 2 958 12 02

Web: www.ticaret.gov.tr